

UFF disse økonomene!

Rolf Golombek

21 mars 2024

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning
Ragnar Frisch Centre for Economic Research
www.frisch.uio.no

UFF vs. uff

IPCC Sixth Assessment Report, Ch. 5 (Demand-side Actions)

- Avoid-Shift-Improve (ASI)
- Unngå-Flytt-Forbedre (UFF): Klimautvalget 2050

- Disposisjon
- Hva er UFF?
- Eksempel på bruk av UFF
- UFF vs. standard samfunnsøkonomisk analyse
- Hva kan vi lære av UFF?

Hva er UFF?

Mitigation strategies reflecting opportunities for socio-cultural, infrastructural and technological change

- Avoid (1): Mitigation options that reduce unnecessary energy consumption by redesigning service provision systems
 - Unnecessary: Not being required to deliver the desired service output
 - Socio-cultural conditions are particularly important (social norms, culture, individual choices)
 - Velg aktiviteter som ikke bruker unødig energi for å oppnå et formål?
- Shift (2): Switch to already existing efficient technologies and efficient service provision systems
 - Infrastructure is particularly important
- Improve (3): Increase the efficiency of existing technologies
 - Technologies are particularly important

UFF analyse – et eksempel fra IPCC: Reduserte utslipp i transportsektoren

- Unngå mest mulig transport
 - Bruk hjemmekontor, design smarte byer med korte reiseavstander
- Flytt gjenværende transportetterspørsel til klimanvennlig transport
 - Sykling, ta bussen, kompiskjøring
- Forbedre transportteknologien
 - Overgang til busser som bruker grønn elektrisitet og har høy effektivitet

Hvor er det mest å hente for å redusere utslippene iht. studier referert til av IPCC?

- **Unngå:** Størst potensiale for utslippsreduksjoner fra
 - Mindre langdistanse flyreiser
 - Tilrettelegge for korte transportavstander i urbane miljøer
- **Flytt:** Størst potensiale for utslippsreduksjoner fra
 - Overgang til plantebasert ernæring
- **Forbedre:** Størst potensiale for utslippsreduksjoner i
 - Bygningssektoren, spesielt mer effektiv sluttbruker-teknologi og passivhus

Tradisjonell samfunnsøkonomisk tankegang

- Beregn samfunnsøkonomisk nettokostnad for alle klimatiltak
 - Alle kostnader og ev. gevinster skal med (også arealer/natur, miljø og energi)
 - Bruk samfunnsøkonomisk verdsetting
 - Ranker tiltakene etter nettokostnad
 - Gjennomfør alle de billigste tiltakene som kreves for å nå et gitt klimamål
- Trenger virkemidler for å sikre at de utvalgte tiltakene realiseres
 - Tradisjonelt: hovedvekt på økonomiske incentiver som påvirker individuelle valg

UFF vs. samfunnsøkonomene:

Temaer som ikke er så sentrale

- **UFF**
 - Kostnader
 - Utvikle og spre ny teknologi
 - Virkemidler, men sier:
 - CO2 priser ok for å stimulere til økt energieffektivitet
 - Øremerking av klimainntekter
- **Tradisjonell samfunnsøkonomi**
 - Endring av atferd/vaner støter på psykologiske barrierer
 - Sosiale normer kan være viktig
 - Noen tiltak krever koordinering
 - Elbiler/ladestasjoner, CO2 lagring
 - Politiske restriksjoner på hvilke virkemidler som er tilgjengelige

Problematiske sider ved UFF

Mitt syn/min lesing av IPCC/referansene

- Lite vekt på kostnader
- **Unngå** skal alltid utføres først: hva om kostnadene er høye?
 - Eksempel: Hjemmekontor
- Inngripen i individers valg – bryter konsumentsovereniteten?
 - Restriksjoner på boligstørrelse ift. husholdningsstørrelse
 - Restriksjoner på kaloriinntak/tilgjengelig type mat

Klimautvalget 2050

Grunnleggende positive til UFF

- Anbefaler å ta utgangspunkt i rammeverket UFF
 - Klima-, miljø- og energipolitikken vil henge bedre sammen om energipolitikken er basert på UFF (vurder om energiforbruket kan unngås)
- Arealpolitikken: Unngå unødige utbygginger, bygg mindre når det først bygges (forbedre)
- Transport: Unngå ny og økt kapasitet på infrastruktur
- Sirkulær økonomi: Bruk og ei færre ting og del mer (unngå)